

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан юридичного факультету ЗНУ

Т. О. Коломоєць

(ініціали та прізвище)

08 2025

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК4 ПРАВА, СВОБОДИ Й ОBOB'ЯЗКИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

підготовки здобувачів першого (бакалаврського) освітнього ступеня
денної форми здобуття освіти
освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини»
спеціальності СЗ «Міжнародні відносини»
галузі знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація»

ВИКЛАДАЧ: Верлос Наталя Володимирівна, д.ю.н., професор, професор кафедри
конституційного та адміністративного права

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри конституційного та
адміністративного права

Протокол № 01 від «16» 08 2025 р.

Завідувач кафедри

В. К. Колпаков

(ініціали, прізвище)

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

С. С. Черкасов

(ініціали, прізвище)

2025 рік

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

Зв'язок з викладачем (викладачами):

E-mail: verlosznu@gmail.com

Сези ЗНУ повідомлення:

Телефон: 228-76-16, 228-76-17, (061) 228-75-26

Інші засоби зв'язку: Viber, Facebook Messenger, WhatsApp, – за вибором викладача

Кафедра: конституційного та адміністративного права, V корпус, ауд.104 (пр. Соборний, 74)

1. Опис навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Права, свободи й обов'язки людини і громадянина» належить до циклу загальної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Міжнародні відносини» та спрямована на формування фундаментальних знань про природу, зміст і механізми реалізації прав людини як у національному, так і в міжнародному вимірах. Її вивчення сприяє гуманізації вищої освіти, розвитку правової культури та формуванню у студентів цілісного уявлення про роль прав людини у сучасних міжнародних відносинах, а також усвідомленню їх значення як універсальної цінності світової спільноти. Особлива увага приділяється взаємозв'язку прав людини з демократичними процесами, принципом верховенства права, дотриманням принципу рівності та недискримінації, а також забезпеченням міжнародної безпеки.

У процесі опанування дисципліни здобувачі отримують системні теоретичні знання щодо сутності, генези та еволюції прав людини у світовій та національній практиці державотворення, класифікації основних прав і свобод людини і громадянина, а також міжнародно-правових стандартів у цій сфері, зокрема принципу рівності та недискримінації. Розглядаються універсальні та регіональні механізми захисту прав людини, особливості функціонування міжнародних інституцій і правових інструментів, а також національний механізм реалізації та гарантування конституційних прав і свобод в Україні, і виконання обов'язків в Україні. Значна увага приділяється аналізу сучасних викликів у сфері прав людини, включаючи прояви дискримінації, нерівності та уразливості окремих соціальних груп, а також питанню належного виконання обов'язків в умовах збройних конфліктів, гуманітарних криз та трансформацій міжнародного правопорядку.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів компетентностей, необхідних для глибокого розуміння прав, свобод і обов'язків людини як базового елементу сучасної міжнародної системи, розвитку правосвідомості, громадянської відповідальності та здатності застосовувати норми міжнародного і національного права у професійній діяльності з урахуванням принципу рівності та недискримінації. Опанування курсу сприяє підготовці фахівців, здатних аналізувати стан дотримання прав людини у різних державах, оцінювати ефективність міжнародних механізмів їх захисту, виявляти та протидіяти дискримінаційним практикам, а також усвідомлювати і належно виконувати свої громадянські обов'язки, аргументовано відстоювати принципи прав людини у сфері міжнародних відносин та брати участь у процесах демократизації і інтеграції України до європейського та світового правового простору.

Інтерактивний формат курсу спрямований на активне залучення здобувачів до навчального процесу та спонукає до участі у дебатах, науковій полеміці, аргументованого відстоювання власної точки зору, а також до здатності критично оцінювати правові явища і процеси. Такий підхід орієнтований на розвиток критичного мислення, аналітичних і комунікативних навичок, уміння працювати з нормативними та міжнародно-правовими джерелами, приймати виважені рішення та ефективно діяти у професійній сфері міжнародних відносин.

Для успішного опанування освітнього компонента здобувач вищої освіти повинен

засвоїти результати навчання, сформовані під час вивчення таких освітніх компонентів (пререквізити) відповідно до структурно-логічної схеми ОП: шкільний курс з основ правознавства

Результати навчання, сформовані під вивчення освітнього компонента використовуватимуться у процесі подальшого опанування таких освітніх компонентів (постреквізити): ОК 16 Міжнародне право

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
1	2	3
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	2-й	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість годин	90 год.	
Лекційні заняття	16 год.	
Практичні	14 год.	
Самостійна робота	60 год.	
Консультації	https://www.znu.edu.ua/2026/den/law/kons/kafedra_konstituts_i_nogo_ta_adm_n_strativnogo_prava.pdf	
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=18402	

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності/ результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
1	2	3
Компетентності ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України; ЗК2. Здатність зберігати та	лекція (інформаційна, проблемна, інтерактивна), пояснення, розповідь, робота з нормативно-правовими актами, аналіз судової практики в т.ч. ЄСПЛ, розв'язання	<i>Поточний контроль</i> здійснюється шляхом виконання таких обов'язкових видів роботи, як виступ з питань певної теми розділу на практичному занятті; доповідь з проблемної тематики з

примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя. ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. РН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності. РН 17 Мати навички самостійного визначення освітніх цілей та навчання, пошуку необхідних для їх досягнення освітніх ресурсів	ситуаційних задач, проблемне навчання, евристична бесіда, дискусія, моделювання професійних ситуацій (training), мозковий штурм, метод проєктів, «round-table» (колективна гра на вирішення спільної проблеми), scientific debate (навчальна суперечка-діалог), аналіз конкретних правових ситуацій (case-study), використання мультимедійних засобів навчання, застосування електронних освітніх платформ та інтерактивних онлайн-ресурсів, електронних правових баз даних.	презентацією; участь у обговоренні дискусійних питань; письмова контрольна робота, та додаткових видів роботи - участь у ділових (ситуативних) іграх; перевірка та захист індивідуальних завдань і проєктів, оцінювання рефератів та есе, презентація й захист навчальних проєктів, робота в групах; участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій, участь в конкурсах тощо); завдання творчого характеру <i>Підсумковий контроль</i> залік проводиться у письмовій формі і складається із тестових завдань та практичних кейсів за допомогою СЕЗН Moodle. <i>Перелік питань див. на сторінці курсу у Moodle:</i> https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=18402 <i>Добір балів</i> передбачає виконання здобувачами освіти, які пропустили заняття з поважних причин, додаткових навчальних завдань з метою перевірки рівня засвоєння програмного матеріалу.
--	---	---

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади прав, свобод і обов'язків людини і громадянина.

Тема 1. Поняття, сутність та еволюція прав людини і громадянина.

Поняття прав людини та їх основні ознаки. Природний і позитивістський підходи до розуміння прав людини. Ідеї прав людини у філософсько-правовій думці. Основні етапи становлення та розвитку прав людини у світі (від античності до сучасності). Виникнення концепції прав людини у міжнародному праві. Формування системи прав людини в Україні. Значення прав людини у сучасному демократичному суспільстві та міжнародних відносинах.

Тема 2. Система та класифікація прав і свобод людини і громадянина.

Поняття системи прав і свобод людини і громадянина. Критерії класифікації прав людини. Покоління прав людини (громадянські і політичні, соціально-економічні, культурні, колективні (солідарні) права). Особисті (громадянські) права: зміст і гарантії. Політичні права: форми реалізації та обмеження. Соціально-економічні та культурні права: особливості забезпечення і реалізації. Взаємозалежність і взаємозумовленість прав людини. Обмеження прав і свобод: підстави, межі та принципи допустимості.

Тема 3. Конституційні обов'язки людини і громадянина.

Поняття та правова природа конституційних обов'язків. Види обов'язків людини і громадянина. Основні конституційні обов'язки в Україні (додержання Конституції і законів, сплата податків, захист Вітчизни, повага до прав інших осіб тощо). Співвідношення прав, свобод і обов'язків. Роль обов'язків у забезпеченні правопорядку, стабільності держави та розвитку громадянського суспільства. Юридична відповідальність за невиконання обов'язків.

Тема 4. Основоположні принципи прав людини та їх значення у правовій системі.

Поняття і зміст принципу верховенства права, його складові (законність, правова визначеність, заборона свавілля, доступ до правосуддя тощо). Принцип рівності: формальна та фактична рівність. Принцип недискримінації: поняття, ознаки дискримінації, її види (пряма, непряма, множинна). Заборонені підстави дискримінації. Міжнародні та національні стандарти забезпечення рівності та недискримінації. Практичні механізми запобігання дискримінації та захисту порушених прав. Значення цих принципів у правозастосуванні та міжнародних відносинах.

Змістовний модуль 2. Механізми реалізації, гарантії та захист прав і свобод людини і громадянина.

Тема 5. Міжнародно-правові стандарти прав людини.

Поняття та система міжнародно-правових стандартів прав людини. Універсальні міжнародні акти у сфері прав людини, їх класифікація та юридична сила. Роль міжнародних договорів у формуванні національних правових систем. Співвідношення міжнародного та національного права у сфері прав людини. Принципи універсальності, невідчужуваності, взаємозалежності та неподільності прав людини. Імплементация міжнародних стандартів у законодавство України та проблеми їх практичного застосування.

Тема 6. Національний механізм реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Поняття та структура національного механізму захисту прав людини. Система органів державної влади, що забезпечують реалізацію та захист прав і свобод (Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, суди, правоохоронні органи). Роль Конституції України як основи правового статусу людини і громадянина. Судовий захист прав людини: загальні суди та Конституційний Суд України. Позасудові механізми захисту: Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, органи місцевого самоврядування, інститути громадянського суспільства. Доступ до правосуддя та ефективні засоби юридичного захисту.

Тема 7. Практика Європейського суду з прав людини та міжнародного кримінального правосуддя у сфері захисту прав людини.

Правова природа та юрисдикція Європейський суд з прав людини. Порядок звернення до Суду, критерії прийнятності заяв. Основні підходи Суду до тлумачення прав людини (принцип «живого інструменту», принцип пропорційності, доктрина межі розсуду держави). Аналіз ключових рішень Суду та їх вплив на національне законодавство і судову практику України. Виконання рішень Суду та роль держави у забезпеченні їх імплементації. Правовий статус і юрисдикція Міжнародний кримінальний суд. Види міжнародних злочинів (геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини, злочин агресії). Значення діяльності Суду для забезпечення відповідальності за грубі порушення прав людини та міжнародного гуманітарного права.

Тема 8. Міжнародні та національні механізми захисту прав окремих категорій осіб.

Особливості міжнародного та національного захисту прав вразливих категорій осіб: дітей, жінок, осіб з інвалідністю, біженців, внутрішньо переміщених осіб, національних меншин.

Поняття, структура та особливості механізму реалізації і захисту прав дитини в Україні. Правові засади, інституційний механізм та основні напрями забезпечення гендерної рівності і захисту прав жінок. Особливості правового статусу осіб з інвалідністю та механізми реалізації і захисту їхніх прав в Україні. Поняття, правові основи та система заходів запобігання і протидії торгівлі людьми в Україні. Поняття, форми, правові засади та механізм запобігання і протидії домашньому насильству в Україні. Особливості забезпечення прав людини в період збройних конфліктів та умовах правового режиму воєнного стану, надзвичайних ситуацій.

Особливості забезпечення прав людини в період збройних конфліктів та умовах правового режиму воєнного стану, надзвичайних ситуацій.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
1	2	3	4	5
Лекція 1	Поняття, сутність та еволюція прав людини і громадянина	2		1 раз на 2 тижні /тиждень 1
Практичне заняття 1	Поняття, сутність та еволюція прав людини і громадянина 1. Поняття прав людини, їх юридична природа та основні ознаки. 2. Природний і позитивістський підходи до розуміння прав людини. 3. Ідеї прав людини у філософсько-правовій думці та основні етапи їх історичного розвитку. 4. Покоління прав людини: концепція, зміст і сучасні підходи. Новітні покоління прав людини (цифрові права, соматичні права та ін.) 5. Формування концепції прав людини у міжнародному праві та розвиток системи прав людини в Україні.	2		1 раз на 2 тижні /тиждень 1

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

	6. Значення прав людини у сучасному демократичному суспільстві та міжнародних відносинах.			
Самостійна робота	Поняття, сутність та еволюція прав людини і громадянина https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=18402	6		1 раз на 2 тижні /тиждень 1
Лекція 2	Система та класифікація прав і свобод людини і громадянина	2		1 раз на 2 тижні /тиждень 3
Практичне заняття 2	Система та класифікація прав і свобод людини і громадянина 1. Поняття системи прав і свобод людини і громадянина та критерії їх класифікації. 2. Класифікація прав і свобод людини за змістом і сферою реалізації. 3. Особисті (громадянські) права: зміст та гарантії. 4. Політичні права: форми реалізації та допустимі обмеження. 5. Соціально-економічні права: особливості забезпечення і реалізації. 6. Духовні та культурні права: зміст і значення у розвитку особистості. 7. Обмеження прав і свобод: підстави, межі та принципи допустимості.	2		1 раз на 2 тижні /тиждень 3
Самостійна робота	Система та класифікація прав і свобод людини і громадянина https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=18402	6		1 раз на 2 тижні /тиждень 3
Лекція 3	Конституційні обов'язки людини і громадянина.	2		1 раз на 2 тижні /тиждень 5
Практичне заняття 3	Конституційні обов'язки людини і громадянина. 1. Поняття та правова природа конституційних обов'язків людини і громадянина. 2. Види конституційних обов'язків та їх класифікація. 3. Співвідношення прав, свобод і обов'язків людини і громадянина. 4. Роль конституційних обов'язків у забезпеченні правопорядку та функціонуванні держави і громадянського суспільства. 5. Юридична відповідальність за	2		1 раз на 2 тижні /тиждень 5

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

	невиконання або неналежне виконання конституційних обов'язків.			
Самостійна робота	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=18402	8		1 раз на 2 тижні /тиждень 5
Лекція 4	Основоположні принципи прав людини та їх значення у правовій системі	2		1 раз на 2 тижні /тиждень 7
Практичне заняття 4	Основоположні принципи прав людини та їх значення у правовій системі. 1. Поняття та значення принципів прав людини у правовій системі. 2. Принцип верховенства права: зміст та основні складові (законність, правова визначеність, заборона свавілля, доступ до правосуддя). 3. Принцип рівності: формальна та фактична рівність. 4. Принцип недискримінації як складова принципу рівності: поняття, ознаки та види дискримінації. 5. Міжнародні та національні стандарти забезпечення рівності та недискримінації. 6. Механізми забезпечення принципів верховенства права та рівності у правозастосуванні та міжнародних відносинах.	2		1 раз на 2 тижні /тиждень 7
Самостійна робота	Основоположні принципи прав людини та їх значення у правовій системі https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=18402	8		1 раз на 2 тижні /тиждень 7
Лекція 5	Міжнародно-правові стандарти прав людини	2		1 раз на 2 тижні /тиждень 9
Практичне заняття 5	Міжнародно-правові стандарти прав людини 1. Поняття та система міжнародно-правових стандартів прав людини. 2. Універсальна система захисту прав людини: структура та основні елементи. 3. Основні міжнародні акти у сфері прав людини: зміст і юридична сила. 4. Принципи міжнародного захисту прав людини (універсальність, невідчужуваність, неподільність прав). 5. Співвідношення міжнародного і національного права у сфері прав	2		1 раз на 2 тижні /тиждень 9

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

	людини. 6. Імплементация міжнародно-правових стандартів прав людини у правову систему України..			
Самостійна робота	Міжнародно-правові стандарти прав людини https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=18402	8		1 раз на 2 тижні /тиждень 9
Лекція 6	Національний механізм реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні	2		1 раз на 2 тижні /тиждень 11
Практичне заняття 6	Національний механізм реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні 1. Поняття та структура національного механізму реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина. 2. Конституція України як основа правового статусу людини і громадянина. 3. Система органів державної влади у сфері забезпечення прав людини (Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України). 4. Судовий захист прав людини: система судів та їх повноваження. 5. Позасудові механізми захисту прав людини: роль Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та інших інституцій. 6. Доступ до правосуддя та ефективні засоби юридичного захисту прав і свобод людини.	2		1 раз на 2 тижні /тиждень 11
Самостійна робота	Національний механізм реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=18402	8		1 раз на 2 тижні /тиждень 11
Лекція 7	Практика Європейського суду з прав людини та міжнародного кримінального суду у сфері захисту прав людини	2		1 раз на 2 тижні /тиждень 13
Практичне заняття 7	Практика Європейського суду з прав людини та міжнародного кримінального правосуддя у сфері захисту прав людини 1. Правова природа та юрисдикція Європейського суду з прав людини. 2. Порядок звернення до Європейського суду з прав людини та критерії прийнятності заяв.	2		1 раз на 2 тижні /тиждень 13

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

	3. Основні підходи Європейського суду з прав людини до тлумачення прав і свобод (принцип пропорційності, «справедливого балансу», ефективного засобу юридичного захисту). 4. Значення рішень Європейського суду з прав людини для правової системи України та механізм їх виконання. 5. Правовий статус і юрисдикція Міжнародного кримінального суду. 6. Роль Міжнародного кримінального суду у притягненні до відповідальності за геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини та інші грубі порушення прав людини.			
Самостійна робота	Практика Європейського суду з прав людини та міжнародного кримінального правосуддя у сфері захисту прав людини https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=18402	8		1 раз на 2 тижні /тиждень 13
Лекція 8	Міжнародні та національні механізми захисту прав окремих категорій осіб.	2		1 раз на 2 тижні /тиждень 15
Самостійна робота	Міжнародні та національні механізми захисту прав окремих категорій осіб. https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=18402	8		1 раз на 2 тижні /тиждень 15

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Практичне заняття №1	Робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати,	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо основних понять і категорій у сфері прав людини (права людини, свободи, обов'язки, покоління прав людини, природні права, універсальність прав людини тощо), їх сутності, ознак та класифікації. Робота у групі над	Термінологічний диктант (до 2 балів) повне і правильне відтворення основних понять і категорій у сфері прав людини – 2 бали; допущення незначних неточностей – 1–1,5 бала; поверхневе або частково правильне відтворення понять – 0,5–1 бал; фрагментарні або	5

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

	дискусія, дебрифінг та ін.	розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правових ситуацій, пов'язаних із становленням та розвитком прав людини, визначення особливостей їх реалізації у різні історичні періоди, порівняння підходів до розуміння прав людини (природного і позитивістського), а також оцінка їх ролі у сучасному суспільстві. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення питань щодо сутності прав людини, їх еволюції, значення у сучасному демократичному суспільстві та міжнародних відносинах, а також ролі прав людини як базової цінності правової держави і громадянського суспільства..	помилкові відповіді – 0–0,5 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод (до 2 балів) грунтовний аналіз правової ситуації з використанням теоретичних положень і аргументованими висновками – 2 бали; частковий аналіз із недостатньою аргументацією – 1–1,5 бала; поверхневий або неповний аналіз – 0,5–1 бал; формальний або помилковий аналіз – 0–0,5 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії (до 1 бала) активна участь з логічним, послідовним і аргументованим висловлюванням – 1 бал; участь із частковою аргументацією – 0,5 бала; пасивна участь або відсутність аргументації – 0–0,25 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття.	
Практичне заняття №2	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо основних понять і категорій, пов'язаних із системою та класифікацією прав і свобод людини і громадянина, видами прав (особисті, політичні, соціально-економічні, духовні та культурні), їх змістом і ознаками. Робота у групі над	Термінологічний диктант (до 2 балів) повне і правильне відтворення понять і категорій щодо системи та класифікації прав і свобод людини – 2 бали; допущення незначних неточностей – 1–1,5 бала; частково правильні відповіді – 0,5–1 бал; фрагментарні або	5

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

	питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правових ситуацій, пов'язаних із реалізацією різних груп прав і свобод людини, визначення їх належності до відповідної класифікаційної групи, оцінка особливостей їх забезпечення та взаємозв'язку між різними видами прав. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення питань щодо класифікації прав і свобод людини, їх взаємозалежності, значення різних груп прав у сучасному суспільстві, а також проблем їх реалізації та забезпечення.	помилкові відповіді – 0–0,5 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод (до 2 балів) грунтовний аналіз правової ситуації з правильним визначенням виду прав і свобод та аргументованими висновками – 2 бали; частковий аналіз із недостатньою аргументацією – 1–1,5 бала; поверхневий або неповний аналіз – 0,5–1 бал; формальний або помилковий аналіз – 0–0,5 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії (до 1 бала) активна участь з аргументованим обґрунтуванням позиції щодо класифікації та значення прав і свобод – 1 бал; участь із частковою аргументацією – 0,5 бала; пасивна участь або відсутність аргументації – 0–0,25 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття.	
Практичне заняття №3	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо основних понять і категорій, пов'язаних із конституційними обов'язками людини і громадянина, їх видами, змістом та юридичною природою. Робота у групі над розв'язанням	Термінологічний диктант (до 2 балів) повне і правильне відтворення понять і категорій щодо конституційних обов'язків людини і громадянина, їх видів і змісту – 2 бали; допущення незначних неточностей – 1–1,5 бала; частково правильні	5

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

	опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	практичного завдання / кейс-метод Аналіз правових ситуацій, пов'язаних із виконанням або невиконанням конституційних обов'язків, визначення їх правового змісту, оцінка наслідків порушення обов'язків та співвідношення прав, свобод і обов'язків у конкретних ситуаціях. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення питань щодо ролі конституційних обов'язків у забезпеченні правопорядку, їх значення для функціонування держави і громадянського суспільства, а також взаємозв'язку прав, свобод і обов'язків людини і громадянина.	відповіді – 0,5–1 бал; фрагментарні або помилкові відповіді – 0–0,5 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод (до 2 балів) грунтовний аналіз правової ситуації щодо виконання або порушення конституційних обов'язків із належною правовою аргументацією – 2 бали; частковий аналіз із недостатньою аргументацією – 1–1,5 бала; поверхневий або неповний аналіз – 0,5–1 бал; формальний або помилковий аналіз – 0–0,5 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії (до 1 бала) активна участь з аргументованим обґрунтуванням ролі конституційних обов'язків у державі та суспільстві – 1 бал; участь із частковою аргументацією – 0,5 бала; пасивна участь або відсутність аргументації – 0–0,25 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття.	
Практичне заняття №4	Робота у групі над Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо основних понять і категорій, пов'язаних із принципами прав людини, зокрема	Термінологічний диктант (до 2 балів) повне і правильне відтворення понять і категорій щодо принципів прав людини (верховенство	5

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	верховенством права, рівністю та недискримінацією, їх змістом і складовими. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правових ситуацій, пов'язаних із застосуванням принципів верховенства права, рівності та недискримінації, визначення порушень цих принципів, оцінка дій суб'єктів права та обґрунтування шляхів відновлення порушених прав. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення питань щодо змісту та значення основоположних принципів прав людини, їх ролі у правозастосуванні, забезпеченні справедливості, а також впливу на формування і розвиток національної та міжнародної правових систем.	права, рівність, недискримінація, правова визначеність тощо) – 2 бали; допущення незначних неточностей – 1–1,5 бала; частково правильні відповіді – 0,5–1 бал; фрагментарні або помилкові відповіді – 0–0,5 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод (до 2 балів) ґрунтовний аналіз правової ситуації щодо застосування принципів прав людини з належною аргументацією та визначенням порушень – 2 бали; частковий аналіз із недостатньою аргументацією – 1–1,5 бала; поверхневий або неповний аналіз – 0,5–1 бал; формальний або помилковий аналіз – 0–0,5 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії (до 1 бала) активна участь з аргументованим обґрунтуванням значення принципів прав людини у правовій системі – 1 бал; участь із частковою аргументацією – 0,5 бала; пасивна участь або відсутність аргументації – 0–0,25 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття.	
--	---	---	--

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

Самостійна робота	Письмова контрольна робота Атестаційна робота №1 Вирішення практичного кейсу	Атестаційна робота № 1 проводиться у дистанційній формі з використанням СЕЗН Moodle та включає два самостійні елементи контролю: Онлайн-тестування, що складається з 10 тестових завдань, спрямованих на перевірку знань здобувачів вищої освіти щодо основних понять, категорій та інститутів у сфері прав, свобод і обов'язків людини і громадянина, їх сутності, класифікації, еволюції, а також основоположних принципів прав людини. Вирішення практичного кейсу, що передбачає письмовий аналіз правової ситуації, пов'язаної з реалізацією прав, свобод і обов'язків людини і громадянина, із застосуванням положень Конституції України, національного законодавства та загальних принципів прав людини, обґрунтування правової позиції та формулювання висновків.	Онлайн-тестування в СЕЗН Moodle – до 5 балів 10 тестових завдань, 0,5 бала за кожну правильну відповідь; зараховуються лише відповіді, подані у встановлений часовий ліміт у СЕЗН Moodle. Вирішення практичного кейсу – до 5 балів Вирішення практичного кейсу – до 5 балів • правильно вирішений кейс (повний, логічний та обґрунтований аналіз із застосуванням норм Конституції України, законодавства та принципів прав людини) – 5 балів; • достатньо повне вирішення кейсу (наявні незначні неточності або неповна аргументація) – 4 бали; • частково правильне вирішення кейсу (неповний правовий аналіз, окремі помилки) – 2–3 бали; • поверхневе вирішення кейсу (загальні міркування без належного правового обґрунтування) – 1 бал; • відсутність відповіді або неправильне вирішення кейсу – 0 балів. Термін виконання: відповідно до графіка атестації шляхом проходження онлайн-тестування та виконання кейсового завдання в СЕЗН Moodle (із визначеним часовим лімітом)	10
Практичне заняття №5	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти	Термінологічний диктант (до 2 балів) повне і правильне відтворення понять і	5

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	щодо основних понять і категорій у сфері міжнародно-правових стандартів прав людини, універсальної системи їх захисту, принципів міжнародного права прав людини та основних міжнародних актів. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правових ситуацій, пов'язаних із застосуванням міжнародно-правових стандартів прав людини, визначення їх впливу на національне законодавство, оцінка відповідності дій держави міжнародним зобов'язанням та обґрунтування шляхів імплементації таких стандартів. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення питань щодо ролі міжнародно-правових стандартів прав людини у сучасному світі, їх значення для розвитку національних правових систем, а також проблем імплементації міжнародних норм у правову систему України.	категорій щодо міжнародно-правових стандартів прав людини, універсальної системи їх захисту та основних міжнародних актів – 2 бали; допущення незначних неточностей – 1–1,5 бала; частково правильні відповіді – 0,5–1 бал; фрагментарні або помилкові відповіді – 0–0,5 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод (до 2 балів) ґрунтовний аналіз правової ситуації щодо застосування міжнародно-правових стандартів прав людини, визначення відповідності дій держави міжнародним зобов'язанням та обґрунтування висновків – 2 бали; частковий аналіз із недостатньою аргументацією – 1–1,5 бала; поверхневий або неповний аналіз – 0,5–1 бал; формальний або помилковий аналіз – 0–0,5 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії (до 1 бала) активна участь з аргументованим обґрунтуванням ролі міжнародно-правових стандартів прав людини у правовій системі – 1 бал; участь із частковою аргументацією – 0,5 бала; пасивна участь або відсутність	
---	---	--	--

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

			аргументації – 0–0,25 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття.	
Практичне заняття №6	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо основних понять і категорій, пов'язаних із національним механізмом реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина, системою органів державної влади, судовими та позасудовими формами захисту прав людини. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правових ситуацій, пов'язаних із реалізацією та захистом прав людини в Україні, визначення компетенції відповідних органів державної влади, оцінка ефективності судових і позасудових механізмів захисту та обґрунтування способів відновлення порушених прав. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення питань щодо ролі Конституції України, судової системи, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та інших інституцій у забезпеченні прав і свобод людини, а також проблем ефективності національного механізму їх захисту.	Термінологічний диктант (до 2 балів) повне і правильне відтворення понять і категорій щодо національного механізму захисту прав людини, системи органів державної влади, судових і позасудових форм захисту – 2 бали; допущення незначних неточностей – 1–1,5 бала; частково правильні відповіді – 0,5–1 бал; фрагментарні або помилкові відповіді – 0–0,5 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод (до 2 балів) грунтовний аналіз правової ситуації щодо реалізації та захисту прав людини в Україні, правильне визначення компетенції органів та способів захисту, аргументовані висновки – 2 бали; частковий аналіз із недостатньою аргументацією – 1–1,5 бала; поверхневий або неповний аналіз – 0,5–1 бал; формальний або помилковий аналіз – 0–0,5 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії (до 1 бала) активна участь з аргументованим	5

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

			обґрунтуванням ролі національного механізму захисту прав людини – 1 бал; участь із частковою аргументацією – 0,5 бала; пасивна участь або відсутність аргументації – 0–0,25 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття.	
Практичне заняття №7	Термінологічний диктант, робота у групі над розв'язанням практичного завдання, технології ситуативного моделювання: кейс-метод (імітації, симуляції); технології опрацювання дискусійних питань: метод-прес, дебати, дискусія, дебрифінг та ін.	Термінологічний диктант Перевірка знань здобувачів вищої освіти щодо основних понять і категорій, пов'язаних із діяльністю Європейський суд з прав людини та Міжнародний кримінальний суд, їх юрисдикцією, принципами діяльності та видами справ. Робота у групі над розв'язанням практичного завдання / кейс-метод Аналіз правових ситуацій (у тому числі на основі рішень Європейського суду з прав людини), визначення порушень прав людини, застосування принципів пропорційності, «справедливого балансу» та ефективного засобу юридичного захисту, а також оцінка можливості притягнення до відповідальності за міжнародні злочини. Участь у дискусії (метод «прес», дискусія, дебати, дебрифінг) Обговорення питань щодо ролі практики Європейського суду з прав людини у формуванні національної правової системи, значення виконання його рішень для України, а також ролі	Термінологічний диктант (до 2 балів) повне і правильне відтворення понять і категорій щодо діяльності Європейський суд з прав людини та Міжнародний кримінальний суд, їх юрисдикції, принципів діяльності та видів справ – 2 бали; допущення незначних неточностей – 1–1,5 бала; частково правильні відповіді – 0,5–1 бал; фрагментарні або помилкові відповіді – 0–0,5 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття (5–10 хвилин). Робота у групі / кейс-метод (до 2 балів) ґрунтовний аналіз правової ситуації (у тому числі на основі практики Європейського суду з прав людини), правильне застосування принципів пропорційності, «справедливого балансу» та ефективного засобу юридичного захисту, а також обґрунтовані висновки щодо можливості	5

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

		Міжнародного кримінального суду у забезпеченні відповідальності за найтяжчі порушення прав людини.	притягнення до міжнародної кримінальної відповідальності – 2 бали; частковий аналіз із недостатньою аргументацією – 1–1,5 бала; поверхневий або неповний аналіз – 0,5–1 бал; формальний або помилковий аналіз – 0–0,5 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття (15–20 хвилин). Участь у дискусії (до 1 бала) активна участь з аргументованим обґрунтуванням ролі практики Європейського суду з прав людини та міжнародного кримінального правосуддя у захисті прав людини – 1 бал; участь із частковою аргументацією – 0,5 бала; пасивна участь або відсутність аргументації – 0–0,25 бала. Термін виконання: під час аудиторного заняття	
Самостійна робота	Письмова контрольна робота Атестаційна робота №2 Вирішення практичного кейсу	Атестаційна робота № 2 проводиться у дистанційній формі з використанням СЕЗН Moodle та включає два самостійні елементи контролю: Онлайн-тестування, що складається з 20 тестових завдань, спрямованих на перевірку знань здобувачів вищої освіти щодо міжнародно-правових стандартів прав людини, національного механізму їх реалізації та захисту, а також	Онлайн-тестування в СЕЗН Moodle – до 10 балів • 20 тестових завдань, 0,5 бала за кожну правильну відповідь; • зараховуються лише відповіді, подані у встановлений часовий ліміт у СЕЗН Moodle. Вирішення практичного кейсу – до 5 балів • правильно вирішений кейс (повний, логічний та обґрунтований аналіз із застосуванням	15

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

		діяльності міжнародних і національних інституцій у цій сфері. Вирішення практичного кейсу , що передбачає письмовий аналіз правової ситуації, пов'язаної з реалізацією, гарантіями та захистом прав і свобод людини і громадянина, із застосуванням положень Конституції України, міжнародно-правових актів та національного законодавства, обґрунтування правової позиції та формулювання висновків.	норм Конституції України, міжнародного та національного законодавства) – 5 балів; • достатньо повне вирішення кейсу (наявні незначні неточності або неповна аргументація) – 4 бали; • частково правильне вирішення кейсу (неповний правовий аналіз, окремі помилки) – 2–3 бали; • поверхневе вирішення кейсу (загальні міркування без належного правового обґрунтування) – 1 бал; • відсутність відповіді або неправильне вирішення кейсу – 0 балів. Термін виконання: відповідно до графіка атестації шляхом проходження онлайн-тестування та виконання кейсового завдання в СЕЗН Moodle (із визначеним часовим лімітом).	
Усього за поточний контроль	9			60
Підсумковий контроль				
Залік	Теоретичне завдання	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=18402	40 тестів – 20 балів	20
	Практичне завдання	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=18402	18-20 балів – завдання виконано повністю, правильно, з належним нормативним обґрунтуванням і чіткими висновками. 14-17 балів – загалом правильне рішення з незначними помилками або неточностями. 10-13 балів – часткове вирішення завдання, поверхове обґрунтування. 0-9 балів – завдання не виконано або виконано	20

Запорізький національний університет
Силабус навчальної дисципліни
Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

		з істотними помилками.	
Усього за підсумковий контроль			40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	
C	75 – 84 (добре)	
D	70 – 74 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	

6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

Підручники та монографії

1. Конституційно-правове регулювання прав і свобод громадян в Україні: колективна монографія / під ред. І.С. Пирого, Ю.М. Бисаги. Луцьк: Вежа-Друк, 2023. 472 с.
2. Людська гідність. Спонуки до обґрунтування прав людини: зб. програм. док. робочої групи «Людська гідність і права людини» Німецької комісії «Justitia et Pax» / пер. з нім. Київ: Дух і літера, 2024. 208 с.
3. Мерник А. М. Обмеження прав людини в умовах дії особливих правових режимів: загальнотеоретичні аспекти та практика реалізації : монографія / А. М. Мерник. Харків : Право, 2024. 456 с.
4. Права людини в особливих правових режимах: досвід України : монографія / Д. С. Терлецький, О. В. Марусяк, Ю. Д. Батан, М. В. Афанасьєва та ін. ; за заг. ред. д.ю.н., проф. М. В. Афанасьєвої. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 356 с.
5. Пушкар П. В. та Бабанли Р. Загальні питання розуміння і застосування практики ЄСПЛ. Київ: Норма права, 2022.
6. Тertiшник В. М. Права і свободи людини: підручн. Київ: Алерта, 2022. 432 с.
7. Чистякова А. Права людини в умовах воєнного стану. Законодавство. Судова практика / за заг. ред. В. С. Ковальського. Київ: Юрінком Інтер, 2024. 316 с.
8. Права людини та їх захист : навчальний посібник / за ред. доц. С. В. Джолоса і доц. Т. Б. Шаповал. Черкаси : Видавець О. М. Третьяков, 2023. 300 с.

Критичні джерела:

1. Верлос Н. В. Конституційно-правові засади охорони та захисту права дитини на життя, повагу до гідності, свободу і особисту недоторканність в період збройного конфлікту. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип.6. Ч.1. С.135-141 DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.1.20> URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/12/22.pdf>

2. Верлос Н. В. Реалізація конституційного права дитини на освіту в умовах збройного конфлікту: подолання дискримінаційних бар'єрів. *Науковий вісник УжНУ. Серія «Право»*. 2025. №91. Ч.1. С.172-177 DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.91.1.24> URL:<https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/11/26.pdf>
3. Верлос Н. В., Коломоєць Т. О., Воронкова В. Г., Нікітенко В. О. Цифрова безбар'єрність як правовий інструмент реалізації конституційного принципу рівності та протидії цифровій дискримінації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 4. С. 601-605. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-4/145> URL: http://lsej.org.ua/4_2025/147.pdf.
4. Гавриленко В.В. Міжнародно-правові стандарти прав людини на життя та їх імплементація у діяльність національних правоохоронних органів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*, Серія ПРАВО. Випуск 87: частина 4. 2025. С.378-385
5. Застосування судами Конституції України: доктрина і практика / О. Ю. Водянніков, О. В. Гришук, В. В. Лемак, Д. Г. Михайленко, О. В. Совгіря [та ін.]; упоряд. : А. А. Єзеров, Д. С. Терлецький. Київ : ВАІТЕ, 2022. 603 с.
6. Коба М.М., Коба О.В. Соціально-економічні права: проблеми розуміння та реалізації. *Juris Europensis Scientia*, 2023. № 1. С. 8–12.
7. Коломоєць Т., Верлос Н., Нікітенко В., Воронкова В. Цифрові права в умовах розвитку штучного інтелекту та глобалізації: виклики та можливості. *Humanities studies: Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia : Publishing house “Helvetica”, 2024. 19 (96). Р. 207–217. DOI: <https://doi.org/10.32782/hst-2024-20-97-24> URL:<https://humstudies.com.ua/article/view/312143>
8. Линник В.П., Костенко І.В. Генезис прав людини. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2024. Вип. 82: частина 1. С. 198–202.
9. Нікітенко В., Воронкова В., Коломоєць Т., Верлос Н. Захист прав і свобод людини як виклик трансформації правової системи в умовах турбулентності цифрової доби. *Humanities Studies*. 2025. Випуск 23 (100). С.68-82. DOI: <https://doi.org/10.32782/hst-2025-23-100-08> URL:<https://humstudies.com.ua/article/view/335589>
10. Alegre S. Human Rights, Robot Wrongs: Being Human in the Age of AI. London: Atlantic Books, 2024. 320 p.
11. Alston P. International Human Rights. Oxford: Oxford University Press, 2025. 920 p.
12. Batanov O. , Batanova N. , Verlos N. , Omelchenko N. , Lukashenko A. . Constitutional principles of functioning of democratic institutions in the conditions of COVID-19 pandemic. Domestic practice and foreign experience. DIXI. 2022. Т. 24. № 1. С. 1-19. DOI: <https://doi.org/10.16925/2357-5891.2022.01.04> URL: <https://revistas.ucc.edu.co/index.php/di/article/view/4237>.
13. Goodale M. Reinventing Human Rights. Stanford: Stanford University Press, 2022. 312 p.
14. Nowak M., O'Flaherty M., Bantekas I. International Human Rights Law and Practice. 4th ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2024. 1040 p.
15. The Cambridge Handbook of New Human Rights / ed. A. von Arnould, K. von der Decken. Cambridge: Cambridge University Press, 2023. 600 p.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України
2. <http://www.nbu.gov.ua> – Національна бібліотека імені В.І.Вернадського
3. <https://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал
4. <http://www.ccu.gov.ua> – Конституційний Суд України
5. <http://www.ombudsman.gov.ua> – Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

6. <https://www.president.gov.ua> – Офіційне інтернет-представництво Президента України

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків. Відвідування усіх занять є обов'язковим для здобувачів. Відпрацювання допускається лише у разі відсутності здобувача на практичному занятті з поважних причин (напр. хвороба, що підтверджується довідкою з лікарні).

Академічна доброчесність. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

Навчальний процес та забезпечення якості освіти. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

Визнання результатів неформальної (інформальної) освіти

Результати навчання, здобуті шляхом неформальної освіти, можуть бути перераховані у межах освітнього компонента відповідно до чинного законодавства України та Положення Запорізького національного університету про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті (https://sites.znu.edu.ua/navchalnyj_viddil/normatyvna_basa/polozhennya_zapor_z_kogo_natsional_nogo_un_versitetu_pro_poryadok_viznannya_rezul_tat_v_navchannya_zdobutikh_shly_akhom_neformal_noyi_ta_abo_nformal_noyi_osv_ti.pdf).

Перерахування здійснюється за результатами розгляду документів і співвіднесення їх із результатами навчання дисципліни. Перерахування результатів неформальної освіти можливе в межах визначених результатів навчання та обсягу кредитів освітнього компонента.

Обов'язковою умовою визнання результатів неформального та/або інформального навчання заявника в рамках вибіркової складової освітньої програми є відповідність цих результатів навчання рівню освіти, на якому реалізується освітня програма. Визнанню можуть підлягати результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), виду навчальних занять, завданням самостійної роботи, індивідуальному завданню.

У разі, якщо перерахуванню отриманих результатів навчання у неформальній та інформальній освіті підлягають окремі розділи чи теми, виду навчальних занять, самостійної роботи, які не перевищують 14 годин, право для перерахування результатів надається викладачу відповідної дисципліни.

Документи для підтвердження інформації про неформальне та/або інформальне навчання: сертифікати, свідоцтва, освітні програми, які підтверджують зміст та результати навчання, які отримав здобувач вищої освіти.

Рекомендовані платформи: Prometheus, Coursera, ВУМ online, edX, HELP (Рада Європи), Udemy, FutureLearn, OpenLearn (The Open University) та інші.

Перевірка досягнутих результатів навчання здійснюється під час проведення підсумкового контролю з дисципліни та враховуються викладачем при визначенні

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА 2025-2026 н.р. доступний за адресою: <https://surl.li/vlwtoj>

НАВЧАННЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів Запорізького національного університету: <https://surl.li/wdzjrl>

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (у тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Процедура повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://surl.li/hfjbya>

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://surl.li/qgacqa>

Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до:

Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://surl.li/unwzzm>

Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://surl.li/xkxmuz>

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Кабінет практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** – навч. корп. №4, каб. №235 (понеділок, середа, четвер 9.00-11.00, 13.00-15.00), навч. корп. №9 (ІННІ) каб.57 (п'ятниця 9.00-11.00, 13.00-15.00), гуртожиток №6 (вул. Добролюбова, 19, середа 9.00-11.00, 13.00-15.00). Попередній запис за тел.: 228-76-48, (099) 253-78-73 щоденно з 9 до 15.

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Спеціалізована допомога: (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://surl.li/ivcwih>

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ (СЕЗН ЗНУ): <https://moodle.znu.edu.ua>.

Запорізький національний університет

Силабус навчальної дисципліни

Права, свободи й обов'язки людини і громадянина

Посилання для відновлення паролю: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.
ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>